

EDICIÓ: Grup de divulgació de la història de Fals, Associació Cultural i Recreativa de Fals
COL·LABORACIÓ: Ajuntament de Fonollosa, Cooperativa UMAC, Arxiu Comarcal de Manresa

ASSOCIACIÓ CULTURAL I RECREATIVA DE FALS
Carrer de les escoles, s/n
08259 Fals (Fonollosa)
Telèfon: 938368003

El contingut d'aquesta edició és de divulgació de la història local del poble de Fals. En cap cas es vol ferir la sensibilitat de ningú i, serà d'agrair que qualsevol errada o inexactitud en els escrits, sigui comunicada als redactors de Falchs.

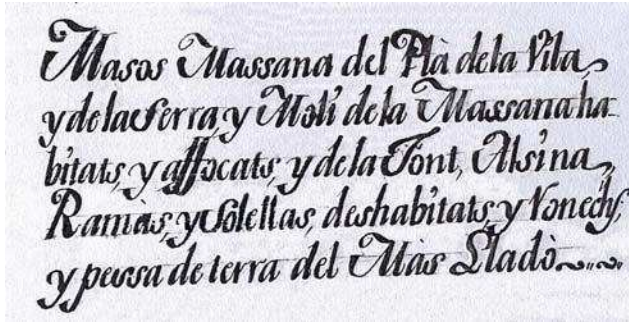
Els masos rònecs

En el capbreu de Fals que va manar fer el Senyor natural del terme, l'Excel·lentíssim Duc de Cardona, l'any 1791, hi figuren disset masos afocats, és a dir habitats, i algunes cases noves. És interessant veure com dins dels límits d'algunes de les cases principals s'hi troben masos rònecs o deshabitats. Aquests antics masos havien estat absorbits feia segles, i en molts casos, de la casa només en quedava un munt de pedres. Tanmateix el nom es conservava i servia per designar la part de la propietat corresponent a les terres del mas ròneç.

Dins de la gleba de Monconill s'hi trobaven els masos Trulls, Narbonés, Franquès i Torraquitsana. A la Torra hi havia el mas Coll. Al mas Bosch hi havia els masos rònecs Vilamantells i Morató. Al Grauet hi havia el mas ròneç Moraliu. En la propietat Massana s'hi trobaven els masos

Alsina, Font, Ramàs i Solellas. Dins de Jaumeandreu hi havia el Puig Oliver. Al mas Serra hi havia el Pericó. I formaven part d'Oliveres de Cantacorbs els antics masos Verdager i Torrades. De la majoria d'aquestes cases, d'origen medieval, se n'ha perdut el rastre i fins i tot el nom, exceptuant unes poques excepcions.

El Puig Oliver està perfectament localitzat i encara se'n poden veure algunes ruïnes. Es troba sobre un turó, a la part nord del camí que va de Jaumeandreu a la bòvila de Callús. Del mas Coll actualment no en queda res, però se sospita on era. Com que el capbreu especifica amb detall les seves afrontacions, es pot saber que ocupava un espai entre les terres del mas Massana, la Torra i les terres de Sant Vicenç. A uns cinquanta metres de la Creu en direcció nord, els més vells del poble recorden haver vist les restes d'un edifici, i encara ara, en llaurar, sovint surten pedres tallades procedents dels fonaments d'una antiga construcció. La localització de l'indret, en un coll natural

Capbreu 1791

entre les Costetes i els Plans de la Gabriela, i en la divisòria entre les conques de la riera de Rajadell i de Fonollosa, sembla un argument a favor de la denominació del mas

Coll. Les terres del mas Torreguilsana limitaven amb les dels masos Campserver i Oms. Avui ningú recorda el nom, però en dos contractes de vinya que va fer el propietari de Monconill l'any 1778, s'especifica que els terrenys són del mas Torreguilsana, unit al mas Oller.

Dins de la propietat del Grauet s'hi troben les ruïnes d'una casa, que anomenen el Casalot. Es tracta tal vegada del mas rònc Moraliu?

També en terres de cal Massana, sobre un turonet, a les envistes de la riera, hi ha unes restes de parets d'una antiga construcció coneguda com ca la Pona. Tal vegada és algun dels masos ròncs integrats dins de la propietat Massana. Caldrà perseverar en la recerca per aconseguir obrir una escletxa de llum sobre totes aquestes incògnites.